

Nr 29

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om ändrad förmögenhetsbeskattning.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 371 av herr *Wallmark* och II: 433 av herr *Darlin m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till 1964 års riksdag rörande förmögenhetsbeskattningen med särskild hänsyn tagen till att de nuvarande beskattningsreglernas återverkningar dels på bildande och bibehållande av riskvilligt kapital i produktionen, dels vid inkomstbeskattningen bör elimineras; ävensom

2) de likalydande motionerna I: 439 av herrar *Hermansson* och *Harald Pettersson* samt II:537 av herrar *Wahrendorff* och *Dahlgren*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an hålla om att den översyn av förmögenhetsbeskattningen, som skall utföras av allmänna skatteberedningen, särskilt må ha till syfte dels en sådan utformning, att skatt uttages endast på den verkliga avkastningen och i enlighet med för skattesystemet grundläggande bärkraftsprinciper, dels en avvägning i skatteuttaget mellan dem, som i inkomstskattehänseende beskattas som ensamstående respektive äkta makar, samt dels en höjning av det skattefria bottenbeloppet, som är motiverad av den ekonomiska utvecklingen, allt i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 433 och II: 537.

Gällande bestämmelser om förmögenhetsskatten återfinnes i förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt med däri senare gjorda ändringar.

Skattepliktig förmögenhet utgör enligt 2 § i förordningen skillnaden mellan kapitalvärdet av tillgångar och kapitalvärdet av skulder. I 3—5 §§ ges närmare regler för förmögenhetsberäkningen. Fastighet upptas till taxeringsvärdet och lös egendom i regel till det värde, som den kan anses ha betingat vid försäljning under normala förhållanden. Vad särskilt angår lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i bl. a. rörelse, skall sådan egendom värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, däri egendomen är nedlagd. Såsom affärsbruk i rörelse får enligt anvisningarna till 3 och 4 §§ anses gälla, att nämnda tillgångar upptas till anskaffningsvärdet, därå årliga avskrivningar göres för utrantering, slitning och annan värdeminskning. Om avskrivningar å dylika tillgångar inte verkställts eller ock gjorts i större omfattning än som varit av förhållandena påkallade, skall vid värdesättningen av tillgångarna hänsyn tagas härtill, så att vederbörliga avskrivningar beaktas men tillika hålles inom skäligen belopp. Skulderna upptas vid förmögenhetsberäkningen till sitt kapitalvärde, sådant detta var vid beskattningsårets utgång. Häri inbegripes bl. a. oguldna, debiterade skatter, såsom förmögenhetsskatten. I detta sammanhang må framhållas, att sålunda påförd förmögenhetsskatt inte är avdragsgill vid taxeringen till statlig förmögenhetsskatt.

Den skattepliktiga förmögenheten utgör således nettoförmögenheten uträknad enligt de i 3—5 §§ här ovan angivna reglerna. Den beskattningsbara förmögenheten på grund av vilken förmögenhetsskatten uträknas enligt 10 och 11 §§ överensstämmer enligt 9 § med den skattepliktiga förmögenheten utom för det fall att den här efteråt åberopade reduktionsregeln träder i tillämpning.

Enligt den lydelse 10 § i förordningen fått genom beslut av 1957 års riksdag utgår förmögenhetsskatt beträffande fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag och vissa familjestiftelser endast för beskattningsbara förmögenheter överstigande 80 000 kronor. Skatten utgår enligt 11 § 1 mom. efter en skiktskala, i vilken den lägsta skattesatsen, 5 promille, gäller för den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 80 000 men icke 100 000 kronor, och den högsta skattesatsen, 18 promille, för den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 1 000 000 kronor. För äkta makar beräknas beskattningsbar förmögenhet gemensamt, och skattepliktsgränsen är för dem liksom för ensamstående bestämd till 80 000 kronor. Enligt stadgande i 11 § 2 mom. skall vissa föreningar, samfund och samfälligheter erlägga förmögenhetsskatt med en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 5 000 kronor. För fysisk person och oskift dödsbo gäller en bestämmelse i 9 § enligt vilken en reducering av förmögenhetsskatten sker vid ringa eller ingen

inkomst. Den beskattningsbara förmögenheten skall nämligen icke beräknas högre än trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst till hälften av den skattepliktiga förmögenheten. Därvid ges emellertid en särbestämmelse för bl. a. rörelseidkare.

Den senaste höjningen av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen skedde genom förenämnda beslut år 1957 på förslag av arvsskattesakkunniga och betraktades som ett provisorium i avvaktan på de sakkunnigas slutliga prövning av arvs- och förmögenhetsbeskattningens utformning. Genom den då vidtagna uppräknningen från 50 000 kr. till 80 000 kr. avsågs främst att neutralisera verkningarna av den höjning av fastighets-taxeringsvärdena, som kunde förväntas genom 1957 års allmänna fastighetstaxering.

I sitt slutliga betänkande, SOU 1957: 48, ansåg sig arvsskattesakkunniga inte böra föreslå ytterligare höjning av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen än vad som provisoriskt genomförts år 1957. De sakkunniga anförde härom bl. a.

Sammanfattningsvis kan sägas att en högre skattepliktsgräns än 80 000 kronor icke synes vara motiverad vare sig med hänsyn till den allmänna sociala och ekonomiska utvecklingen eller — ännu mindre — i betraktande av förändringarna av penningvärdet. Av vad tidigare nämnts framgår att — även om de nya taxeringsvärdena blivit något högre än förut antagits — en skattepliktsgräns vid 80 000 kronor likväl kommer att i väsentlig mån motverka följderna av taxeringsvärdeshöjningen. Denna skattepliktsgräns medför befrielse från förmögenhetsskatt för sådana jordbruksfastigheter och rörelser, som kunna anses jämförliga med arbetsredskap och liknande. Vidare bör bemärkas att redan en skattepliktsgräns vid 80 000 kronor medför en större skattelättnad för ägare av annan fastighet än som är motiverad enbart med hänsyn till den höjda taxeringsnivån för dylik fastighet. En högre skattepliktsgräns skulle därför medföra ett icke motiverat gynnande av ägare till sådan fastighet liksom — i ännu högre grad — av förmögenhetsägare, som ha sina tillgångar placerade annorledes än i fastighet. Härjämte bör icke bortses från det skattebortfall som skulle bli följden av en ytterligare höjning av skattepliktsgränsen.

I enlighet med det ovan anförda ha arvsskattesakkunniga icke funnit anledning föreslå någon annan skattepliktsgräns vid förmögenhetsbeskattningen än 80 000 kronor. Icke heller i fråga om skatteskalen i övrigt ha de sakkunniga ansett tillräckliga skäl till ändring föreligga.

Frågan om förmögenhetsskattens utformning är en av de frågor som omfattas av allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag. I direktiven för skattesystemutredningen anføres bl. a. följande.

Utredningen bör vidare uppmärksamma de frågor som sammanhänger med beskattningen av förmögenhet och dess avkastning. Nuvarande regler

innebär i princip att förmögenhetsinkomst beskattas hårdare än arbetsinkomst, där förmögenheten underkastas särskild beskattning. Häremot kan i och för sig inte resas någon invändning. Förmögenhetsbeskattningen tillhör emellertid de frågor som ständigt står under diskussion, och den bör helt naturligt ingå i den allmänna omprövningen av beskattningen som skall ankomma på utredningen. Bland de spörsmål på förmögenhetsbeskattningens område som blivit föremål för diskussion kan särskilt nämnas det förhållandet att förmögenhetsskatten i förening med inkomstskatten på avkastningen i vissa fall kan ta så gott som hela avkastningen i anspråk. Det har också ifrågasatts det berättigade i att ta ut förmögenhetsskatt på förmögenhet som är nedlagd i produktionsmedel, t.ex. i lanbruk. Å andra sidan har påpekats att värdestegringsvinster under nuvarande förhållanden i stor utsträckning icke beskattas. Erinras kan bl. a. att vissa närliggande spörsmål för närvarande prövas inom den kommitté som har att utreda frågan om värdebeständiga lån, värdesäkringskommittén.

Flertalet av de spörsmål, om beröres i de föreliggande motionerna, har under senare år varit föremål för riksdagens prövning.

Sålunda avvisade 1962 års riksdag i enlighet med bevillningsutskottets hemställan i betänkande nr 14 bl. a. motionsyrkande om höjning av det skattefria bottenbeloppet för den statliga förmögenhetsskatten från 80 000 till 100 000 kronor. Enligt utskottets mening ingick förmögenhetsskatten i den allmänna omprövningen av beskattningen som pågick inom den till allmänna skatteberedningen hörande skattesystemutredningen. Givetvis skulle vid denna översyn även frågan om skattepliktsgränsens höjd prövas. Enligt utskottets mening borde resultatet av utredningens arbete i denna del avvaktas, innan ställning togs till de i motionerna föreslagna lagstiftningsåtgärderna.

Spörsmålet om en förhöjd skattepliktsgräns vid förmögenhetsbeskattningen av äkta makar har på senare år vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens behandling (se t. ex. bevillningsutskottets betänkanden nr 31/1955, 50/1956 och 24/1961). I sitt av 1961 års riksdag godkända betänkande nr 24 i anledning av i ämnet väckt motion uttalade bevillningsutskottet bl. a. att frågan tidigare vid flera tillfällen prövats av riksdagen men avvisats. Utskottet anförde vidare:

Beträffande skälen till detta ställningstagande må erinras om att något verkligt behov att härutinnan göra en åtskillnad mellan äkta makar och ensamstående inte ansetts föreligga, då förmögenhetsskatten — såsom för närvarande är fallet — i de lägsta förmögenhetsskikten utgår med den relativt låga skattesatsen av 5 promille. Att gränsen för skatteplikt hållits förhållandevis hög har även ansetts såsom en betydelsefull faktor. Det har vidare framhållits att skattepliktsgränsen alltsedan förmögenhetsskatten infördes år 1910 varit densamma för ensamstående som för äkta makar och

att det ur systematisk synpunkt är en stor fördel med en enhetlig skattepliktsgräns, bl.a. i det avseendet att endast en skattetablell erfordras.

Utskottet förklarade sig inte vara berett att uttala sig om huruvida utvecklingen sedan år 1957 varit sådan att en generell höjning av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen borde ske under de närmaste åren men framhöll att förmögenhetsskattens framtida utformning redan var föremål för övervägande inom den till allmänna skatteberedningen hörande skattesystemutredningen. Enligt utskottets mening förelåg inte anledning att utbryta spörsmålet om skattepliktsgränsen till behandling för sig. Därmed avstyrkte utskottet den då föreliggande motionen.

Frågan om införande av rätt till avdrag vid den statliga inkomsttaxeringen för erlagd eller påfordr förmögenhetsskatt har även tidigare vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet (se t. ex. bevillningsutskottets betänkande nr 50/1952, 53/1953, 61/1954, 31/1955, 50/1956 och 42/1960).

Därvid har motionsvis framställda yrkanden om avdragsrätt avslagits av riksdagen på hemställan av bevillningsutskottet. Såsom belysande för vad därvid anförts från utskottets sida må återges följande uttalanden av 1954 års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 61:

Beträffande ställningstagande till motionärernas förslag om införande av rätt till avdrag för förmögenhetsskatt vid den statliga inkomsttaxeringen är av väsentlig betydelse att beakta, att förmögenhetsbeskattningen år 1947 frigjordes från inkomstbeskattningen, en anordning som bibehållits vid de år 1952 genomförda ändringarna i statsbeskattningen. Ett av skälen härtill var att man därigenom ansåg sig kunna åstadkomma en bättre avvägning av tyngden av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen var för sig. Härtill kommer att man ernått ett enklare deklarations- och taxeringsförfarande ävensom en förbättrad överblick över förmögenhetsbeskattningens avkastning. Det må konstateras, att ett genomförande av den av motionärerna förordade avdragsrätten skulle innebära ett betydande avsteg från en ur olika synpunkter väl motiverad konstruktion av förmögenhetsbeskattningen. Ytterligare må framhållas, att, då den direkta statsskatten utgöres i förhållande till såväl inkomst som förmögenhet, det icke läter stå i överensstämmelse med vår skattelagstiftnings principer att vid skattens utmätande avdrag medges för någon del av samma skatt. Med anledning av att i motionerna som skäl för den yrkade avdragsrätten hänvisats till den avdragsrätt, som föreligger för kommunala skatter, vill utskottet anmärka, att detta avdrag vid statsbeskattningen har sin grund däri, att man i möjligaste mån velat utjämna den skillnad i skattebördan, som till följd av ojämnheter i den kommunala utdebiteringen drabbade personer med samma inkomst. Förekomsten av detta avdrag, som alltså icke är uttryck för uppfattningen att ett utskyldsavdrag i sig är principiellt berättigat, är sålunda motiverad ur synpunkter, som ej har anknytning till den skattskyldiges egna, för beskatt-

ningens storlek normerande inkomst- och förmögenhetsförhållanden. På grund av vad nu anförts anser utskottet — liksom 1953 års bevillningsutskott — att en jämförelse i förevarande avseende, på sätt motionärerna gjort gällande, knappast är möjlig.

I motionerna har vidare som skäl för den föreslagna omkonstruktionen av förmögenhetsskatten pekats på önskvärheten att nedbringa den enligt motionärernas mening alltför höga marginalskatt, som vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet kunde uppkomma. Härtill vill utskottet anmärka, att ett sådant resultat lika väl kan ernås inom förmögenhetsbeskattnings egen ram genom en sänkning av skatteskalan. Det ankommer ej på utskottet att i förevarande sammanhang närmare ingå på detta spörsmål. Det torde dock böra framhållas, att därest en skattesänkning kommer till stånd den icke i första hand kan komma att gälla förmögenhetsskatten.

1960 års bevillningsutskott anslöt sig i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 42 till sistnämnda synpunkter. Utskottet erinrade vidare om den år 1957 beslutade höjningen av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen och framhöll att frågan om ytterligare lindring i denna beskattning därefter hade behandlats av arvsskattesakkunniga (SOU 1957: 48) som emellertid enhälligt förordat oförändrade skatteskalor. Utskottet avstyrkte således det då föreliggande motionsyrkandet och åberopade därvid även statsfinansiella skäl — ett beräknat skattebortfall på åtminstone 50 miljoner kronor om året.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande *motionerna I: 371* och *II: 433* framhålles att i allmänna skatteberedningens uppdrag bl. a. ingår översyn av förmögenhetsbeskattningen. De negativa verkningar som förmögenhetsskatten medför beträffande kapitalbildningen förefaller alltför litet beaktade, särskilt i de fall där förmögenheten utgöres av inventarier och anläggningstillgångar i rörelse. Det är synnerligen önskvärt att gynnsammare bestämmelser snarast utformas i detta speciella avseende.

Frågan om avdragsrätt för förmögenhetsskatten vid taxeringen till statlig inkomstskatt är enligt motionärerna också ett angeläget önskemål. Förmögenhetsskatten beräknas visserligen i förhållande till förmögenhetens storlek men är dock avsedd att träffa förmögenhetens avkastning, som sägs ha en större skattekraft än annan inkomst. I motionerna erinras om att kommunalskatten är avdragsgill, eftersom denna påverkar skatteförmågan, samt att de skäl, som talar för en avdragsrätt i fråga om förmögenhetsskatten, därför är minst lika starka som i fråga om kommunalskatten. Det kan inte vara rimligt att belasta en inkomst, som åtgått för att gälda förmögenhetsskatten och sålunda ur skatteförmågesynpunkt är obe-

fintlig, med ytterligare en skatt. Den dubbla progressiviteten leder dessutom ofrånkomligen till resultat, som varken är skäligen eller principiellt motiverade.

Till stöd för yrkandena i de likalydande *motionerna I: 439* och *II: 537* åberopas, att det vid den statliga förmögenhetsbeskattningen nu gällande bottenbeloppet, 80 000 kronor, fastställdes 1957 samt att sedan dess en sådan penningvärdeförsämring och allmän ekonomisk utveckling ägt rum, att en höjning nu kan anses motiverad.

Motionärerna finner det vidare otillfredsställande att förmögenhetsskatten utgår efter samma grunder för äkta makar som för ensamstående. En omfördelning med hänsyn till den i allmänhet lägre skattekraften hos äkta makar måste anses motiverad. Detta kan ske genom en höjning av det skattefria bottenbeloppet för äkta makar, så att detta blir 50 procent högre än för ensamstående, d. v. s. i nuvarande läge 120 000 kronor. Även vissa andra angelägna spörsmål bör uppmärksammas, bl. a. det ofta framförda önskemålet om rätt till avdrag vid inkomstbeskattningen för förmögenhetsskatten såsom utgift för inkomstens förvärvande.

Framför allt bör dock — framhåller motionärerna — uppmärksamheten riktas på de principiella sammanhangen. Med nuvarande regler har man utgått från att förmögenhetsinkomsten har större skattekraft än annan inkomst, så till vida att den som äger en förmögenhet har mindre behov att spara för kommande tid och alltså av sin inkomst kan avstå mera i skatt än den som måste reservera en del av inkomsten för framtida behov. Härmed beskattas även förmögenhet som inte lämnar någon avkastning. Även om det i vissa avseenden finns skäl för en sådan bedömning av skattekraften, kan den inte godtagas som någon mera generell regel. Det måste anses oriktigt att den som för kommande behov bygger upp ett sparande i exempelvis bank eller eget företag skall drabbas av en hårdare beskattning än den som får sin trygghet garanterad genom exempelvis ATP-försäkringen. I den mån beskattningen drabbar förmögenhet, som inte lämnar avkastning, blir det i realiteten antingen en högre beskattning av vederbörandes arbetsinkomst eller en förtäring av det kapital, med vilket han arbetar i näringslivet. Sistnämnda förhållanden kan sägas utgöra problem särskilt för jordbruk och andra mindre företag. Från dessa utgångspunkter framstår de gällande reglerna för förmögenhetsbeskattningen som föråldrade och oförenliga med principen om skatt efter bärkraft.

Utskottet

I de föreliggande motionerna framställs vissa yrkanden som rör förmögenhetsbeskattningen och därmed sammanhängande frågor.

Utskottet behandlar till en början de likalydande motionerna I:371 och II:433. Motionärerna yrkar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till 1964 års riksdag rörande förmögenhetsbeskattningen i syfte att eliminera de nuvarande beskattningsreglernas återverkningar dels på bildande och bibehållande av riskvilligt kapital i produktionen, dels vid inkomstbeskattningen. I dessa hänseenden anser motionärerna angeläget, att vid förmögenhetsbeskattningen utformas gynnsammare bestämmelser för värderingen av inventarier och anläggningstillgångar i rörelse och att vid den statliga inkomsttaxeringen avdrag medges för förmögenhetsskatten.

I anledning härav vill utskottet erinra om att den till allmänna skatteberedningen hörande skattesystemutredningen enligt sina direktiv har att uppmärksamma frågor som sammanhänger med beskattningen av förmögenhet och dess avkastning. Av direktiven framgår också att utredningen bör ta ställning till sådana problem som det förhållandet att förmögenhetsskatten i förening med inkomstskatten på avkastningen i vissa fall kan ta så gott som hela avkastningen i anspråk ävensom frågan om det berättigade i att utta skatt på förmögenhet som är nedlagd i produktionsmedel (exempelvis lantbruk). Enligt utskottets mening finns således anledning räkna med att skattesystemutredningen kommer att pröva den av motionärerna berörda frågan om värderingen av inventarier och anläggningstillgångar i rörelse samt därmed sammanhängande spørsmål. Det torde ligga i sakens natur — och detta gäller redan nu — att förmögenhetsskatten i viss mån anpassas efter den skattskyldiges taxering till inkomst. Huruvida detta bör ske även på sätt, som motionärerna yrkat — genom en avdragsrätt för förmögenhetsskatten — anser utskottet sig inte nu böra ta ställning till. Utskottet vill emellertid erinra om att tidigare års riksdagar i enlighet med hemställan av resp. års bevillningsutskott vid flera tillfällen avvisat motionsyrkanden därom. Därvid har bevillningsutskottet i sak åberopat bl. a. att samma resultat som med avdragsrätt för förmögenhetsskatten vid den statliga inkomsttaxeringen kunde ernås genom en sänkning av skatteskalan inom förmögenhetsskattens egen ram och att en eventuell skattesänkning inte i första hand torde komma att gälla förmögenhetsskatten. Än vidare kunde avdragsrätten för kommunalskatt vid den statliga inkomsttaxeringen inte tas till intäkt för att införa avdragsrätt för förmögenhetsskatten vid sistnämnda taxering. Avdraget för kommunalskatt syftade nämligen till att utjämna den skillnad i skattebördan, som till följd av ojämnheter i den kommunala utdebiteringen uppkom mellan personer med samma inkomst. Förekomsten av detta avdrag gav alltså inte uttryck för uppfattningen att ett utskyldsavdrag i och för sig var princi-

piellt berättigat. Dessa synpunkter gör sig enligt utskottets mening alltjämnt gällande.

Med hänsyn till det anförda och särskilt den omständigheten att frågan om förmögenhetsbeskattningens framtida utformning är föremål för prövning inom skattesystemutredningen får utskottet avstyrka motionerna I:371 och II:433.

Vad därefter angår de likalydande motionerna I:439 och II:537 föreligger yrkande att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att allmänna skatteberedningens översyn av förmögenhetsbeskattningen särskilt skulle ha till syfte dels en sådan utformning, att skatt uttas endast på den verkliga avkastningen och i enlighet med för skattesystemet grundläggande bärkraftsprinciper, dels en avvägning i skatteuttaget mellan ensamstående och äkta makar samt dels en höjning av det skattefria bottenbeloppet med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen. Ävenså bör enligt motionärernas mening uppmärksammas spørsmålet om rätt till avdrag vid inkomstbeskattningen för förmögenhetsskatten såsom utgift för inkomstens förvärvande.

Såsom utskottet ovan framhållit har skattesystemutredningen att uppmärksamma frågor, som sammanhänger med beskattningen av förmögenhet och dess avkastning. Utskottet utgår således ifrån att utredningen redan enligt sina nu gällande direktiv kommer att pröva frågan i vad mån hänsyn till avkastning och bärkraft skall tas vid förmögenhetsbeskattningens utformning.

Utskottet räknar med att skattesystemutredningen kommer att pröva även frågan om skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen. Utskottet finner således ej anledning att närmare ingå på detta spørsmål men vill likväl framhålla följande.

En höjning av det skattefria bottenbeloppet från nuvarande 80 000 till 100 000 kronor prövades av riksdagen så sent som förra året men avvisades i enlighet med bevillningsutskottets hemställan i betänkande nr 14. Därvid åberopade utskottet bl. a. att skattesystemutredningen vid sin översyn givetvis även skulle pröva skattepliktsgränsens höjd.

Frågan om en med 50 procent förhöjd skattepliktsgräns för äkta makar har även tidigare prövats av flera års riksdagar men avvisats, senast av 1961 års riksdag, som beslöt i enlighet med bevillningsutskottets hemställan i betänkande nr 24. Utskottet framhöll därvid bl. a., att spørsmålet om skattepliktsgränsens höjd inte borde utbrytas ur det större sammanhang, som var föremål för övervägande inom allmänna skatteberedningen.

Vad angår den av motionärerna berörda rätten till avdrag för förmögenhetsskatten vid inkomstbeskattningen får utskottet hänvisa till vad ovan framhållits i fråga om liknande yrkande i motionerna I:371 och II:433.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet sig inte kunna tillstyrka att tilläggsdirektiv skulle utfärdas till skattesystemutredningen och får således avstyrka motionerna I:439 och II:537.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:371 av herr Wallmark och II:433 av herr Darlin m. fl. om ändrad förmögenhetsbeskattning, ävensom

2) de likalydande motionerna I:439 av herrar Hermanson och Harald Pettersson samt II:537 av herrar Wahrendorff och Dahlgren angående förmögenhetsbeskattningens utformning,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 april 1963

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, fröken Ranmark, herrar Oscar Carlsson, Wärnberg, Lundström, Gösta Jacobsson, Sundin och Paul Jansson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt, Vigelsbo, Engkvist, Magnusson i Borås, Andersson i Essvik, Forsberg, Larsson i Umeå, von Sydow, Carlsson i Västerås och Broberg.

Reservationer

1) av herrar *Hagberg, Gösta Jacobsson, Sundin, Vigelsbo, Magnusson* i Borås och *von Sydow*, vilka ansett att utskottet bort anföra och hemställa följande.

I de föreliggande motionerna framställes vissa yrkanden som rör förmögenhetsbeskattningen och därmed sammanhängande frågor.

I motionerna I:371 och II:433 yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till 1964 års riksdag rörande förmögenhetsbeskattningen i syfte att eliminera de nuvarande beskattningsreglernas återverkningar dels på bildande och bibehållande av riskvilligt kapital i produktionen, dels vid inkomstbeskattningen. I dessa hänseenden anser motionärerna det angeläget, att vid förmögenhetsbeskattningen utformas

gynnsammare bestämmelser i de fall där förmögenheten utgöres av inventarier och anläggningstillgångar i rörelse och att vid den statliga inkomstbeskattningen avdrag medges för förmögenhetsskatten.

I motionerna I:439 och II:537 yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att den översyn av förmögenhetsbeskattningen, som skall utföras av allmänna skatteberedningen, särskilt må ha till syfte dels en sådan utformning att skatt uttages endast på den verkliga avkastningen och i enlighet med för skattesystemet grundläggande bärkraftsprinciper, dels en avvägning i skatteuttaget mellan dem, som i inkomstskattehänseende beskattas som ensamstående respektive äkta makar samt dels en höjning av det skattefria bottenbeloppet, som är motiverad av den ekonomiska utvecklingen. Enligt motionärernas mening bör även uppmärksammas spørsmålet om rätt till avdrag vid inkomstbeskattningen för förmögenhetsskatten såsom utgift för inkomstens förvärvande.

Vad först gäller spørsmålet rörande beskattningen av förmögenhet som utgöres av inventarier och anläggningstillgångar vill utskottet understryka angelägenheten av att förmögenhetsbeskattningen ges en sådan utformning att den ej motverkar näringslivets och produktionens utveckling. I fråga om förmögenhet som placerats i tillgång som ger en relativt hög avkastning torde risken för en sådan hämmande inverkan vara mindre än beträffande förmögenhet placerad i tillgångar med speciella risker eller med åtminstone tidvis låg eller obefintlig avkastning. Då sådan förmögenhetsplacering får anses nödvändig bör möjligheterna till en skälig lättnad tillvaratagas vid den framtida förmögenhetsbeskattningens utformning.

De ovannämnda frågorna torde ofta, särskilt beträffande mindre företag och jordbruk, sammanhånga med de i motionen behandlade frågorna rörande sambandet mellan inkomst- och förmögenhetsbeskattningen m. m. I det ena motionsparet har i detta hänseende yrkats på att förmögenhetsskatt skall få avdragas vid taxering till inkomstskatt. I det andra motionsparet har yrkats på en sådan utformning att förmögenhetsskatt uttages endast på den verkliga avkastningen och i enlighet med för skattesystemet grundläggande bärkraftsprinciper. Utskottet finner det angeläget att förmögenhetsbeskattningen på ett bättre sätt anpassas till den skattskyldiges inkomst och taxering till inkomstskatt. Hur detta bäst skall ske i tekniskt avseende är emellertid beroende av hur det framtida skattesystemet i övrigt utformas. I förevarande sammanhang finner sig utskottet därför endast böra understryka vikten av att en sådan lösning eftersträvas som står i samklang med de åsyftade avkastnings- och bärkraftsprinciperna.

Beträffande yrkandet om en differentiering i förmögenhetsskatt hänseende mellan gifta och ogifta skattskyldiga vill utskottet framhålla att den ovannämnda bärkraftsprincipen borde leda till en sådan utformning. Att

den nuvarande förmögenhetsbeskattningen, till skillnad från beskattningen i övrigt, saknar det hänsynstagande till den generellt sett olika skatteförmågan hos gifta och ogifta skattskyldiga kan inte anses tillfredsställande. Det är därför angeläget att en rimlig avvägning eftersträvas vid översynen av förmögenhetsbeskattningen.

Vad slutligen angår yrkandet om en höjning av det skattefria bottenbeloppet, f. n. 80 000 kronor, är en sådan höjning enligt utskottets mening motiverad av förändringar i penningvärdet och av den ekonomiska utvecklingen i övrigt. Särskilt bör uppmärksammas att t. ex. ett hopsparat försäkringskapital i ATP eller annorstädes för den enskilde kan ha ett värde som är lika stort som en nu beskattningsbar förmögenhet. Förmögenhets- eller liknande beskattning kommer inte i fråga för ett sådant försäkringskapital. Vid utformningen av de fria bottenbeloppen bör därför, förutom penningvärdesförändring och allmän ekonomisk utveckling, även dylika förskjutningar mellan olika slag av tillgångar uppmärksammas. En avsevärd lättnad i de nuvarande lägre beskattningsbara förmögenhetsskikten är motiverad av dessa skäl.

Förmögenhetsbeskattningens utformning ingår i den allmänna skatteberedningens uppdrag. Då här berörda spörsmål rörande förmögenhetsbeskattningen äger både inbördes samband och samband med skattesystemets utformning i övrigt, finner utskottet sig icke böra förordda att de i motionerna väckta spörsmålen brytes ut ur utredningssammanhanget i övrigt. Utskottet förordar i stället att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna de riktlinjer rörande förmögenhetsbeskattningens utformning som angivits i det föregående. Utskottet förutsätter härvid att riktlinjerna skall tjäna till vägledning vid allmänna skatteberedningens behandling av förmögenhetsbeskattningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av de likalydande motionerna I:371 av herr Wallmark och II:433 av herr Darlin m. fl. om ändrad förmögenhetsbeskattning ävensom de likalydande motionerna I:439 av herrar Hermansson och Harald Pettersson samt II:537 av herrar Wahrendorff och Dahlgren angående förmögenhetsbeskattningens utformning, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad utskottet i sitt utlåtande anført till vägledning vid allmänna skatteberedningens behandling av förmögenhetsbeskattningen.

II) av herrar *Lundström, Larsson i Umeå och Broberg.*